

VAPAAEHTOISEN PEREHDYTYSOPAS

Koordinoivalle taholle

Toivotamme teidät lämpimästi tervetulleeksi vapaaehtoistyön maailmaan!

Tämä vapaaehtoisen perehdytysopas on tarkoitettu tueksi vapaaehtoistoimintaa suunnittelevalle tai koordinoivalle tahoille. Opas on kirjoitettu yhteistyössä hyvinkään alueen järjestötoimijoiden- ja Seurakunnan kanssa.

Hyvinkään kaupunki palvelee tasapuolisesti kaikkia kuntalaisia – työmme on vapaaehtoisten ja tuen tarpeessa olevien yhteen saattamista ja saattaen vaihtamista, osallisuuden edistämistä ja yhteisöllisyyden vahvistamista.

Haluamme tukea paikallisten toimijoiden omaa vapaaehtoistyön koordinointia ja kehittämistä, sekä auttaa toimijoita uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa.

Tarjoamme teille toiminnan tueksi

- vapaaehtoistyön sopimukset (sis. salassapitosopimus),
- vapaaehtoisten vakuutukset,
- vapaaehtoisten virkistys- ja yhteisötoimintaa.
- Tarpeen vaatiessa koulutusta henkilökunnallenne.
- Lisäksi olemme käytettävissänne ongelmatilanteissa ym. neuvonnassa. Kaupungin yhteyshenkilönä toimii vapaaehtoistyön ohjaaja Taivi Toikka, p. 040 674 0374 / taivi.toikka@hyvinkaa.fi.

Vapaaehtoistyön aloittaminen, toiminnan kehittäminen ja muotoutuminen vaativat aikaa, avointa ja keskustelevaa ilmapiiriä, sekä verkostotoimintaa.

Hyvän ja toimivan vapaaehtoistyön perustana ovat selkeät vapaaehtoistyön tehtävät, vapaaehtoisten jaksamisen tukeminen, koulutusten mahdollistaminen sekä ennen kaikkea nimetyn vastuuhenkilön olemassaolo.

Kaikkea ei suinkaan tarvitse tehdä itse, vaan vapaaehtoistoiminnan koulutuksia, kursseja, verkosto- ja virkistystoimintaa järjestävät Hyvinkäällä monet tahot – yhdistysten lisäksi Järjestökeskus Onnensilta, Hyvinkään Seurakunta ja Hyvinkään kaupunki. Myös alueellista toimintaa järjestetään enenevissä määrin.

Osoitteesta [facebook.com/sillankulma](https://www.facebook.com/sillankulma) voitte seurata Hyvinkään alueen vapaaehtoistyön tapahtumia, koulutuksia ym. ajankohtaista tiedotusta järjestötoiminnan kentältä.

Voitte halutessanne julkaista Sillankulman sivulle myös omia ilmoituksianne.

Sisällysluettelo

Vapaaehtoistoiminnan määritelmä.....	4
Vapaaehtoistoiminnan periaatteet.....	4-5
Vapaaehtoisen oikeudet ja velvollisuudet.....	6
Vapaaehtoisen perehdytys.....	7-8

Vapaaehtoistoiminnan määrittelmä

Euroopan parlamentin mietinnössä vapaaehtoistyö on määritelty seuraavasti:

1. Vapaaehtoistyö on palkatonta eikä sitä tehdä taloudellista palkkiota vastaan
2. Sitä tehdään omasta vapaasta tahdosta
3. Se hyödyttää kolmatta osapuolta perheen ja ystäväpiirin ulkopuolella
4. Se on kaikille avointa

Vapaaehtoistoiminnan periaatteet

Vapaaehtoistoimintaa ohjaavat ja määrittelevät tietyt aikojen saatossa muodostuneet yhteiset ja yleisesti hyväksytyt tunnuspiirteet ja ohjenuorat. Niiden avulla voi myös tiivistää sen, mikä vapaaehtoistoiminnassa on erityistä.

1. **Vapaaehtoisuus**
Jokainen tulee mukaan toimintaan vapaaehtoisesti, omasta halustaan. Olennaista vapaaehtoistyössä on henkilön oma tahto sekä halu tehdä ja olla mukana toiminnassa.
2. **Tasa-arvoisuus**
Kaikki osapuolet kohtaavat tasa-arvoisina ja jokaista mukana olevaa arvostetaan. Jokaisen tietoja ja taitoja tarvitaan.
3. **Vastavuoroisuus**
Toiminnan tavoitteena on tuottaa hyvää mieltä kaikille siihen osallistuville.
4. **Palkattomuus**
Työstä ei saa rahallista korvausta ja ”palkkana” on toiminnasta saadut kokemukset. Vapaaehtoinen ei asioi asiakkaan puolesta eikä käsittele tämän rahoja.
5. **Ei-ammattimaisuus**
Tavallisen ihmisen tiedot ja taidot riittävät. Vapaaehtoinen ei korvaa ammattilaista!
6. **Luotettavuus ja sitoutuminen toimintaan**
Vapaaehtoinen on luotettava. Vapaaehtoisen on itse arvioitava voimavaroja, jotta hän ei lupaa tehdä enemmän kuin ehtii ja jaksaa. Jokaisella on oikeus itse määrittellä, kuinka pitkäksi aikaa hän haluaa sitoutua.
7. **Luottamuksellisuus ja vaitiolovelvollisuus**
Vapaaehtoinen on vaitiolovelvollinen. Vaitiolovelvollisuus jatkuu myös toiminnan päättyttyä.

8. Suvaitsevaisuus

Vapaaehtoistoiminnassa suvaitaan kaikkia mukana olevia heidän kansallisuudestaan, ihonväristään, uskonnostaan tai muista tekijöistä riippumatta. Vapaaehtoinen kunnioittaa ja hyväksyy sen, että ihmisillä voi olla erilainen tausta ja erilaisia mielipiteitä.

Vapaaehtoistoiminta ei ole väylä oman vakaumuksen tai aatteen levittämiseen.

9. Puolueettomuus

Vapaaehtoistyössä toimitaan tasapuolisesti kaikkien edun mukaisesti. Vapaaehtoinen ei asetu kenenkään puolelle, vaan pyrkii toimimaan yhteistyössä eri osapuolten kanssa.

10. Autettavan ehdoilla toimiminen

Jokainen on oman elämänsä asiantuntija ja vastaa itse tekemisistään. Vapaaehtoinen toimii rinnalla kulkijana, kuuntelijana ja tukena.

11. Yhteistyö

Vapaaehtoinen toimii yhteistyössä tuettavan omaisten ja ystävien kanssa sekä on tuettavan tukena ja kumppanina. Vapaaehtoinen ohjaa tarvittaessa ammattiavun luo.

12. Yhteisöllisyys

Vapaaehtoisella voi olla mahdollisuus päästä osaksi ryhmää tai yhteisöä.

13. Oikeus tukeen ja ohjaukseen

Vapaaehtoisella tulee olla mahdollisuus saada tukea ja ohjausta.

14. Toiminnan mielekkyys

Vapaaehtoistyön on tarkoitus olla mielekästä kaikille toimintaan osallistuville.

Vapaaehtoistyö ei saisi koskaan muodostua ikäväksi pakoksi.

15. Mahdollisuus ihmisenä kasvamiseen

Vapaaehtoistyö tarjoaa mahdollisuuden henkiseen kasvuun ja itsensä kehittämiseen.

(Lähde: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton koulutusmateriaali)

Vapaaehtoisen oikeudet ja velvollisuudet

Vapaaehtoistoimintaan osallistuvalla on sekä oikeuksia että velvollisuuksia, jotka yhdessä toiminnan periaatteiden kanssa muodostavat vapaaehtoistoiminnan pelisäännöt.

Vapaaehtoisella on oikeus

- toimia vapaaehtoisena, ei työntekijänä
- sitoutua itselleen sopivaksi ajaksi ja itsellesi sopivaan tehtävään
- kieltäytyä tarjotusta tehtävästä
- siirtyä muihin vapaaehtoistehtäviin
- perehdytykseen ja koulutukseen
- tukeen ja ohjaukseen
- lopettaa vapaaehtoistoiminta halutessaan
- ryhmätapaturmavakuutukseen
- osallistua vapaaehtoisten tapaamisiin ja virkistystoimintaan
- saada toiminnasta iloa ja jaksamista

Vapaaehtoisella on velvollisuus

- toimia vapaaehtoisena, ei työntekijänä
- toimia päihteettömänä
- kunnioittaa vaitiolovelvollisuutta
- pitää kiinni sovituista asioista/sitoumuksista
- noudattaa vapaaehtoistoiminnan sovittuja pelisääntöjä
- ilmoittaa ajoissa, jos tulee este hoitaa sovittu tehtävä
- kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta
- huolehtia omasta jaksamisestaan vapaaehtoisena
- ilmoittaa asiakkaan tuen tai avun tarpeesta ohjaajalle/vastuutyöntekijälle, jos asiakkaan tilanne on huonontunut
- ilmoittaa yhteyshenkilölle, jos haluaa lopettaa vapaaehtoisena toimimisen

Vapaaehtoisen perehdytys

1. Haastattelu

Vapaaehtoisen kanssa voi sopia haastatteluajan ennen vapaaehtoistyön alkua. Omasta toiminnasta voi mahdollisuuksien mukaan antaa vapaaehtoiselle esitteitä tai muuta materiaalia kotiin luettavaksi. Myös tilat ja toiminta on hyvä esitellä tässä vaiheessa, jotta vapaaehtoinen tietää mihin ympäristöön tulee ja mitä on mahdollista tehdä.

2. Alkuperehdytys (esim. perehdytyskansio)

Tilojen esittely _____

Toiminnan esittely _____

Työntekijöiden esittely _____

Vapaaehtoisten tiedottaminen sopimuksen tekemisen jälkeen _____

3. Oma ohjaaja, vastuutyöntekijä

Vapaaehtoiselle on syytä nimetä työntekijä, joka huolehtii perehdyttämisen lisäksi toiminnan sujuvuudesta, yhteydenpidosta sekä vapaaehtoisen tukemisesta tarpeen niin vaatiessa.

Meillä vastuutyöntekijänä toimii _____

Vastuutyöntekijän yhteystiedot _____

4. Yhteydenpito

Pidämme yhteyttä ensisijaisesti (sähköposti, tekstiviesti, puhelinsoitto, muu)

5. Muut yhteystiedot:

Työntekijöiden puhelinnumerot löytyvät _____

Vapaaehtoinen voi halutessaan laittaa omat yhteystietonsa näkyviin _____

6. Poissaolot sairastapauksissa (ilmoitetaanko, kenelle ilmoitetaan)

7. Saapuminen palvelutaloon (ovikoodi, ovikello – miten vapaaehtoinen toimii saapuessaan palvelutaloon?)

8. Ruokailu, kahvikäytännöt, tupakointi, puhelimen käyttö, somejulkaisut vapaaehtoistyöstä

9. Salassapitovelvollisuus

Vapaaehtoista koskevat samat salassapitosäädökset kuin työntekijöitäkin. On hyvä kerrata vaitiolovelvollisuuden säännöt ja sisällöt, sekä kertoa vapaaehtoiselle kenen kanssa hän voi itseään askarruttavista asiakaskohtauksista keskustella.

Meillä asiakaskohtaamisten käsittelystä on sovittu seuraava:

9. Vapaaehtoistyöntekijän toiveet ja tavoitteet

Vapaaehtoisen kanssa on hyvä keskustella avoimesti hänen toiveistaan ja tavoitteistaan. Keskustelusta voi halutessaan tehdä muistiinpanoja, sekä poimia oleelliset tiedot vapaaehtoistyön sopimukseen.

10. Koordinoivan tahon toiveet ja tavoitteet

Vapaaehtoisen kanssa on hyvä keskustella avoimesti koordinoivan tahon toiveista, tarpeista ja tavoitteista. Parhaimmillaan vapaaehtoinen on tärkeä osa työyhteisöä.

11. Vapaaehtoisen vakuutus (ympyröi)

Palvelutalon oma

Hyvinkään kaupunki

Muu, mikä _____

11. Salassapitosopimuksen allekirjoitus, vapaaehtoistyön sopimuksen tekeminen.